

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Костюк Г.С. Здібності та їх розвиток у дітей / Г.С. Костюк. – К. – 80 с.
3. Лук А.Н. Мышление и творчество / А.Н. Лук. – М.: Политиздат, 1976. – 144с.
4. Моляко В.О. Творчий потенціал людини як психологічна проблема / В.О. Моляко // Психологічна газета. – 2005. – №6. – С.4-5.
5. Теплов Б.М. Здібність і обдарованість / Б.М. Теплов. – М. : Просвіта, 1987. – 256с.

Л.П. Дабіжа,
старший викладач
кафедри мистецьких дисциплін
дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З КОМП'ЮТЕРНОЮ ПІДТРИМКОЮ

Постановка проблеми. Дослідження сучасних педагогів та психологів, що вивчають психоемоційну сферу молодшого школяра, засвідчують, що природна потреба дітей цього віку до зображувальної діяльності поступово слабшає, згасає інтерес до занять різними видами образотворення. В зв'язку з цим залишається актуальним пошук шляхів урізноманітнення уроків образотворчого мистецтва з метою активізації пізнавальних інтересів дітей до такого виду роботи. До таких шляхів належить заняття дітей комп'ютерною графікою, використання комп'ютерної підтримки уроків мистецтва в початковій школі.

Комп'ютерна творчість – новий вид дитячої творчості, який у сучасній початковій школі знаходить все більше прихильників і серед учнів, і серед педагогів. Пояснення цьому просте – використання комп'ютера в образотворчій діяльності молодших школярів значно розширює їх творчі можливості, допомагає юним художникам самовиразитись, дозволяє долучитись до творення нового, несподіваного, оригінального.

Мета статті. Розкрити розвивальні можливості занять комп'ютерною творчістю на уроках мистецтва, розглянути напрями застосування комп'ютера в образотворчій діяльності дітей молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом все більше вчених-педагогів, методистів, учителів-практиків приділяють увагу розробці основних питань методики використання комп'ютера у навчанні образотворчого мистецтва молодших школярів. Заслужують на увагу методичні розробки І.Теплицького, М.Рязанського, О.Яцюка, В.Кіндратової, Н.В.Володіної-Панченко та ін.

Вивчення дитячої комп'ютерної творчості дає нам підстави стверджувати, що такі заняття активізують дитячу увагу та фантазію, розвивають спостережливість та нестандартність мислення, удосконалюють уміння висловлювати власні думки та почуття лінією, кольором, формою, викликають інтерес до образотворчої діяльності, підвищують рівень швидкості та ефективності засвоєння художньої інформації, пробуджують почуття прекрасного.

Працюючи з комп'ютером, юні митці водночас дістають у своє розпорядження закладений у комп'ютерну програму великий асортимент художніх матеріалів та інструментів, можливість поєднувати їх в одній роботі, сміливо експериментувати у пошуку кольорів та їх відтінків, використовувати змішані техніки. Всього цього не дає жодна із традиційних художніх технік.

За власним вибором дитина “малює” на білому чи кольоровому папері чи на тканині олівцями, фломастерами, пензлями, кольоровими крейдочками. В її розпорядженні багате “меню” кольорів, з яких можна утворити безліч нових кольорів та відтінків. Маленький художник може створити аплікацію, витинанку, малюнок тощо, і зробити це набагато швидше, оригінальніше і з меншою затратою сил. Великі можливості, які надає комп'ютер, сприяють збагаченню задумів, сюжетів, допомагають дітям порівняти різні техніки, прийоми та приладдя, свідомо надати перевагу кільком з них.

Використання комп'ютера дозволяє швидко виправити помилки та неточності, допущені дитиною, а це додає впевненості у своїх силах, робить юного художника сміливішим, активнішим у пошуку найцікавіших шляхів реалізації свого творчого задуму.

Комп'ютер допомагає скоротити час реалізації задуму дитини. Скажімо, для роботи потрібне кольорове тло. “Розумна машина” виконує за юного художника технічну роботу – “видасть” потрібне тло – отже, з'являється можливість, не відвертаючи уваги на другорядне, одразу приступити до втілення своєї ідеї.

У деяких дітей 6-8-річного віку ще не зовсім тверда рука, і малюнок у них виходить нечіткий. Комп'ютер допомагає усунути ці недоліки. І тоді власний задум, що втілений на екрані на більш високому якісному рівні, дає маленькому творцеві задоволення, впевненість у своїх силах, взіреть, до якого він прагне дотягтися, коли користується традиційними засобами малювання.

На уроках образотворчого мистецтва діти працюють за комп'ютером 20-25 хв. Найчастіше для таких занять використовують графічний редактор Paint. Він є досить простим у користуванні, і навчання комп'ютерної графіки краще розпочинати саме з цієї програми, оскільки потужніші графічні редактори можуть вимагати для повного вивчення всіх їхніх можливостей не тільки декілька місяців, а й років. Редактор Paint призначений для створення найпростіших графічних зображень. Він дозволяє малювати різноманітні об'єкти, а також має великий набір інструментів для роботи в кольорі.

На перших заняттях діти знайомляться з особливостями роботи у даному редакторі, з набором інструментів, палітрою кольорів, випробовують на

практиці можливості кожного інструмента. Вони виконують найпростіші завдання – намалювати лінію, прямокутник, круг, еліпс тощо. Під час виконання підготовчих вправ на комп'ютері вчать малювати олівцем, пензлем, розпилювачем, користуватися гумкою, заливкою, піпеткою. Діти опановують такі операції, як збільшення чи зменшення зображення, виділення, правку, копіювання, розмноження об'єктів, розміщення їх у будь-якому просторовому положенні. Учні вчать зберігати свої малюнки на диску, роздруковувати їх на принтері.

Навіть така попередня робота по опануванню азами комп'ютерної графіки уже захоплює молодших школярів. А коли можливості графічного редактора опановані ними, починається справжня творча робота. Діти малюють з великим бажанням, натхненням, задоволенням. Здебільшого це сюжетні малюнки на теми шкільного життя, природи, свят, сім'ї, розваг тощо. Графічні малюнки учнів відрізняються надзвичайною виразністю, декоративністю, цікавим колірним вирішенням. У роботі над ними діти розкривають свій творчий потенціал, прагнуть до оригінальності, нестандартного вирішення навчального завдання і - головне - отримують радість та задоволення від процесу та результатів власного творення.

Опанування образотворчого мистецтва за допомогою комп'ютера сприяє всебічному і гармонійному розвитку особистості учня, насамперед його творчих здібностей, значно розширює можливості для інтенсивного входження дитини у світ мистецтва та художньої творчості. Діти краще розуміють і використовують у своїх роботах головні закони композиції, чіткіше сприймають лінійну та просторову перспективи.

Основна мета цих занять навчити людину, що росте, самостійно мислити, розвивати фантазію і практично втілювати свої ідеї за допомогою комп'ютера. Найбільш природним доступним і цікавим практично всім дітям на початковому етапі навчання є процес малювання. У малюнку молодшим школярам значно простіше про свої враження від спілкування з оточуючою дійсністю. Малюючи, дитина відображає і упорядковує свої знання про світ, усвідомлює себе в ньому. От чому, на думку фахівців, малювати для дитини молодшого шкільного віку так само необхідно, як і розмовляти. А використання дитиною можливостей комп'ютерної графіки робить цей процес захоплюючим, високоемоційним, творчим.

Зустріч з мистецтвом на кожному уроці, навчання дітей баченню прекрасного в житті і мистецтві, активна творча діяльність кожного з учнів, загальна радість за зроблене на уроці - ось головні відмітні ознаки навчально-виховного процесу уроків образотворчого мистецтва з комп'ютерною підтримкою.

Художня творчість з комп'ютерною підтримкою має за мету формування умінь і навичок використання комп'ютера як інструменту для розв'язання художньо-мистецьких завдань, стимулювання творчої активності дітей засобами нових інформаційних технологій. Якщо цю мету конкретизувати, то можна виділити такі її аспекти:

- формування в учнів естетичного гармонійного світосприйняття;
- формування і розвиток образного сприйняття, просторових уявлень, фантазії, комбінаторних здібностей у поєднанні з комп'ютерною грамотою;
- формування інтересу до створення композицій на реальну і фантастичну тематику з використанням комп'ютерного відеотерміналу;
- розвиток колірної сприйнятливості, зорово–рухової координації, тонкої моторики і розширення сенсорного досвіду учнів за допомогою навчальних комп'ютерних програм.

Програмою курсу «Мистецтво» в початковій школі у цьому контексті передбачені заняття змішаного типу, тобто в межах одного уроку мистецтва навчання з використанням комп'ютерного терміналу поєднуються з використанням традиційних форм (замальовки з натури і за уявою, створення ескізів майбутньої композиції, розфарбування виконаного на комп'ютері контурного малюнка тощо).

Заняття синтетичного або змішаного типу передбачають часту зміну діяльності з відривом від безпосередньої роботи біля екрана. Саме такий тип занять відповідає віковим особливостям дітей, адже він передбачає:

- тестування на початку уроку (робота з допомогою комп'ютера);
- слухання музики – уявна подорож;
- малювання в уяві образів, що виникли під впливом музики, поезії;
- виконання начерків, замальовок, ескізних варіантів майбутньої композиції на папері;
- малювання в графічному редакторі на екрані монітора або на спеціальному комп'ютерному планшеті;
- роздруковування малюнків за допомогою принтера;
- створення композицій у традиційній техніці (малюнок простим або кольоровими олівцями, фломастерами, аплікація з кольорового паперу, фольга, колаж тощо);
- невелика екскурсія в природу;
- робота з комп'ютерною енциклопедією природи над пошуком, вивченням і змалюванням об'єктів;
- слухання комп'ютерних уроків–лекцій про творчість видатних художників, ознайомлення з їхніми творами;
- перегляд мультфільмів і відеофільмів за темою заняття;
- логоритмічні вправи (музично – рухові, словесно – рухові і музично – словесні вправи та ігри, що створюють у дітей необхідний для якісного навчання малюванню психоемоційний стан, допомагають їм відпочити і набратися енергії для подальшого образотворення).

Очевидно, що така організація занять образотворчою діяльністю сприяє творчому розвитку учнів, їхньому художньому самовираженню, підвищує інтерес до навчання, позитивно впливає на формування моральних цінностей, естетичних уподобань.

Висновки. Значення комп'ютерної підтримки занять образотворчим мистецтвом для розвитку творчих здібностей учнів початкової школи важко переоцінити.

Тому комп'ютерну техніку необхідно активніше впроваджувати у навчально-виховний процес уроків мистецтва, систематично застосовувати в образотворчій діяльності молодших школярів. Для цього ми пропонуємо наступні напрями такого застосування:

- використання комп'ютера для організації занять комп'ютерною графікою;

- застосування навчальних комп'ютерних програм для опанування молодшими школярами образотворчими знаннями і навичками;

- використання комп'ютерних технологій для організації сприймання молодшими школярами творів образотворчого мистецтва.

Наші спостереження за роботою дітей та аналіз результатів їх образотворчої діяльності з використанням комп'ютера дозволяють зробити висновок про те, що такі заняття мають широкі можливості для розвитку творчих здібностей молодших школярів і використати ці можливості у повній мірі – одне із завдань творчого вчителя.

Отож, все це свідчить на користь використання комп'ютера і на уроках мистецтва, і в позаурочній роботі з малювання.

Література

1. Базелюк О. Мультимедіа – технологія – мистецтво // Мистецтво та освіта. – 2008. - №3. – С.16-18.

2. Дабіжа Л.П. Використання навчальних комп'ютерних програм в образотворчій діяльності молодших школярів / Л.П. Дабіжа // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Вип. 46. – Київ – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. – С.13-17 .

3. ІКТ на уроках образотворчого мистецтва. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/alyonka24112/iframe-height400-srcwwwslidesharenetslideshowembedcode45862110-width476-margi>.

4. Підкович Н. Робота в графічному редакторі. Інтегрований урок з інформатики та образотворчого мистецтва / Н.Підкович // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. – 2006. - № 6. – С. 66 – 68.

5. Ребров И. Компьютер и творчество // Искусство в школе. – 2002. – № 2. – С. 45-46.

6. Співаковський О. В. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «Початкова освіта» / Співаковський О. В., Петухова Л. Є., Коткова В. В.- Херсон, 2011. - С. 149-157

7. Шакотько В.В. Методика використання ІКТ у початковій школі: навч.-метод. посібник / В.В. Шакотько. – К.: ТОВ Редакція «Комп'ютер», 2008. – 128с.